

แนวทางการพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงตามนโยบายการปฏิรูป
การศึกษาของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
Directions for Students Development of Ramkhamhaeng
University According to Educational Reform of
Prayuth Chan-ocha Government

ชัชชน สุทธิรักษ์^{1*}, วิทยา จิตนุพงศ์² และ นิพนธ์ โชะเฮง³

^{1,2,3}คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประเทศไทย

*ผู้รับผิดชอบบทความ

Chatchon Sutthirak¹, Witthaya Jitnuphong², and Nipon Saho Heng³

E-mail: dum484@hotmail.com¹, wittaya.jitnupong@gmail.com², musa1234@hotmail.com³

^{1,2,3}Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University, Thailand

*Corresponding author

Received: September 5, 2018 / Revised: February 6, 2019 / Accepted: April 1, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษานโยบายด้านการปฏิรูปการศึกษาในสมัยรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา (2) เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาตนเองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง และ (3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงให้สอดคล้องกับนโยบายปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีความต้องการพัฒนาตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่นักศึกษามีความต้องการมากที่สุด ได้แก่ ด้านสังคม ส่วนด้านที่นักศึกษามีความต้องการในระดับมาก ได้แก่ ด้านจิตใจ ด้านอารมณ์ ด้านสติปัญญา และด้านร่างกาย ตามลำดับ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาตนเองภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่นักศึกษาที่มีอายุ ชั้นปีที่ศึกษา และสมาชิกชมรมต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาตนเองภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

แนวทางการพัฒนาด้านร่างกาย มุ่งเน้นให้นักศึกษามีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง ปราศจากโรคภัยต่าง ๆ รู้จักการออกกำลังกาย ดูแลสุขภาพ พัฒนาตนเองให้มีบุคลิกภาพที่ดี และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

คำสำคัญ: การพัฒนานักศึกษา; กิจกรรมนักศึกษา; การปฏิรูปการศึกษา

แนวทางการพัฒนาด้านสติปัญญา มุ่งเน้นให้นักศึกษาคิด วิเคราะห์ ใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ พร้อมแก้ไขปัญหาต่าง ๆ การหาความรู้ทั้งในเชิงวิชาการ และการดำเนินชีวิต การนำความรู้ด้านวิชาการมาพัฒนาความคิด ควรจัดกิจกรรมนอกหลักสูตร ที่สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

แนวทางการพัฒนาด้านอารมณ์ มุ่งเน้นให้นักศึกษาสามารถควบคุมอารมณ์ตนเอง สนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมระหว่างชมรมเพื่อเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา การปรับตัว และเข้าใจความแตกต่างของคนอื่น

แนวทางการพัฒนาด้านสังคม มุ่งเน้นให้นักศึกษาอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม การทำงานร่วมกันเป็นทีม การทำงานร่วมกับเพื่อนต่างชมรมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิด ฝึกให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น พร้อมปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ

แนวทางการพัฒนาด้านจิตใจ มุ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้มีความเมตตา เห็นอกเห็นใจผู้อื่น รักและสามัคคีกัน ประองตอง เอื้ออาทรต่อเพื่อน และคนทั่วไป กิจกรรมที่จัดควรเป็นกิจกรรมด้าน จิตอาสา ที่ทำประโยชน์เพื่อสังคม

Abstract

The purpose of this research was to (1) study the educational policy reform under the government of General Prayuth Chanocha (2) study the self development needs of students, Ramkhamhaeng University (3) study about development guideline for Ramkhamhaeng University students in accordance with the educational policy of General Prayuth Chanocha.

Findings are as follows:

The students exhibited the need for self-development overall at a high level. The aspect needed at the highest level was the social aspect. The aspects needed at a high level were the mental, emotional, intellectual, and physical aspects. In hypothesis testing, it was found that students who differed in gender did not exhibit concomitant differences in the need for self-development overall. The students who differed in age, year of study, and club evinced parallel differences in self-development overall at the statistically significant level of .05.

The guidelines for physical development focus on being healthy and well. Students should know how to take exercise, to know how to take care of their health, to be cognizant of improving oneself such that one has a good personality, and how to use their leisure time wisely.

The guidelines for intellectual development emphasize students' thinking, analyzing, using reason in making decisions, and being ready to solve problems. They should use

academic knowledge in developing their ideas. Extracurricular activities should be organized so that the knowledge gained can be adapted for use in everyday life.

The guidelines for emotional development stress students being able to control their own emotions. They should be encouraged to participate in inter-club activities so that they can learn how to solve problems, how to make adjustments, and how to understand how they differ from others.

The guidelines for social development are devoted to students living with others in society. They should be aware of teamwork and how to work together with students from other clubs in order to exchange ideas and to practice being responsible for oneself and others. They should be ready to make adjustments when encountering different circumstances.

The guidelines for mental development concentrate on instilling morality and ethics so as to ensure that the students are merciful, compassionate, love harmony, being in concord with others, and being generous to friends and other people. They should participate in volunteer activities accruing to the benefit of society at large.

Keywords: Students Development; Student Activities; Educational Reform

บทนำ

สถาบันอุดมศึกษามีภารกิจที่สำคัญ คือ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการบริการทางวิชาการแก่ชุมชน การผลิตบัณฑิตนับว่าเป็นหน้าที่หลักเพื่อให้บัณฑิตมีความสมบูรณ์ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ สติปัญญา โดยปรัชญาหรือปณิธานในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาบัณฑิตให้เป็นกำลังคน กำลังงาน (manpower) เพื่อตอบสนองความต้องการกำลังคนของประเทศตามมาตรฐานวิชาการหรือวิชาชีพ และเพื่อให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์ (manhood) มีสุขภาพ มีบุคลิกภาพดี มีสมรรถภาพสูง และเป็นบุคคลที่พึงประสงค์ของสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551, หน้า 2) แต่การผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพและมีคุณค่านั้น การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนหรือการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรไม่สามารถทำให้นักศึกษาเป็นคนที่มีสมบูรณ์ได้โดยลำพังต้องอาศัยกระบวนการหรือวิธีการที่จะช่วยสร้างเสริม เติมเต็ม และพัฒนานักศึกษา กิจกรรมที่พัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ และมีคุณค่าได้ดีที่สุดคือ กิจกรรมนักศึกษา (student activities) เพราะกิจกรรมนักศึกษา ทำให้เกิดการเรียนรู้ นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกฝน มีประสบการณ์ตรง และได้ลงมือปฏิบัติจริง (learning by doing) (นิศา สุวรรณประเทศ, 2544, หน้า 1)

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี มีนโยบายที่ชัดเจนด้านการศึกษได้ปฏิรูปการศึกษาเพื่ออนาคตประเทศไทย “มันคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” มุ่งพัฒนาเป็นองค์กรรวมทุกมิติทั้งด้านกาย จิตใจ สังคม และปัญญา โดยใช้ทฤษฎีการศึกษา 4 H (Head, Heart, Hand and Health) ให้เหมาะกับช่วงวัย ส่งเสริมให้เด็กสมองดี มีคุณธรรม มีทักษะ มีสุขภาพแข็งแรงที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำรง ชีวิตและการทำงาน (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559, หน้า 1-2) ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตราที่ 6 ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรง ชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข กิจกรรมนักศึกษาเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้นักศึกษามีความสมบูรณ์ทั้งสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคม

กิจกรรมนักศึกษาทุกกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมในหลักสูตร (class activities) กิจกรรมเสริมหลักสูตร (extra curriculum activities) กิจกรรมนอกหลักสูตร (extra class activities) ถือเป็นการให้การศึกษแก่นักศึกษา ช่วยให้นักศึกษาได้รับความรู้ ประสบการณ์ ทักษะในการทำงาน และดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การพัฒนานักศึกษาต้องพัฒนารอบด้าน (the whole person) ได้แก่ ทางกาย สังคม จิต และปัญญา มีการเรียนรู้ที่แท้จริงต้องเน้นไปเพื่อพัฒนาปัญญา นักศึกษา ทำใหู้จึกและเข้าใจตนเอง สถาบันการศึกษาต้องสร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษา เช่น สร้างโอกาสการเรียนรู้ข้ามศาสตร์แก่นักศึกษา จัดการเรียนการสอนแบบ Case Study สร้างกิจกรรมให้ผู้เรียนสัมผัสกับชุมชนหรือบุคคล ส่งเสริม การรวมตัวของนักศึกษาเพื่อทำกิจกรรมตามความสนใจ (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551, หน้า 2-9)

มหาวิทยาลัยรามคำแหง กองกิจการนักศึกษา (2558, หน้า 1) เป็นสถาบันอุดมศึกษาแบบตลาดวิชาให้ความสำคัญกับกิจกรรมนักศึกษาเช่นเดียวกับสถาบันการศึกษาอื่น แม้มหาวิทยาลัยจะมีนักศึกษาเป็นจำนวนมากก็ตาม ที่ผ่านมามหาวิทยาลัยรามคำแหงอนุมัติเงินงบประมาณให้องค์การนักศึกษาพิจารณาจัดสรรแก่ชมรมต่าง ๆ จำนวน 7,500,000 บาท (เจ็ดล้านห้าแสนบาทถ้วน) ปัจจุบันมีชมรม จำนวน 72 ชมรม มีสมาชิกรวมทั้งสิ้น 6,760 คน มีการจัดกิจกรรมนักศึกษาทั้งสิ้น 190 โครงการ จะเห็นได้ว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงให้ความสนใจ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษามากขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นให้ผู้บริหาร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกำหนดนโยบาย และจัดกิจกรรมเพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาตนเองตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง และสอดคล้องนโยบายปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษานโยบายด้านการปฏิรูปการศึกษาในสมัยรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
2. เพื่อศึกษาความต้องการในการพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงให้สอดคล้องกับนโยบายปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

สมมติฐานของการวิจัย

นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีความต้องการในการพัฒนาตนเองแตกต่างกันตาม เพศ อายุ ชั้นปีที่ศึกษา และชมรมที่เข้าร่วมกิจกรรม

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (mixed method research) ทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 11 คน
2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมนักศึกษา และเป็นสมาชิกชมรมต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ปัจจุบันมีจำนวน 6,760 คน (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, องค์การนักศึกษา, 2559, หน้า 4)
3. ด้านเนื้อหาที่ศึกษา ทำการศึกษาความต้องการในการพัฒนาตนเองของนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านจิตใจ เพื่อหาแนวทางการพัฒนานักศึกษาตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
4. ด้านระยะเวลา ศึกษาและรวบรวมข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2559 - พ.ศ. 2560

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงความต้องการในการพัฒนาตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. ทราบถึงแนวทางการพัฒนานักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหงให้สอดคล้องกับนโยบายปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
3. เพื่อได้ข้อมูลเบื้องต้นให้ผู้บริหาร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกำหนดนโยบาย และจัดโครงการเพื่อให้นักศึกษาได้พัฒนาตนเองตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงและสอดคล้องกับนโยบายปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

การทบทวนวรรณกรรม

ทฤษฎีที่ใช้เป็นฐานแนวคิดในการวิจัย ประกอบด้วย แนวคิดในการพัฒนานักศึกษา โดยศึกษาทฤษฎีการพัฒนานักศึกษาของ Chickering (อ้างถึงใน สำเนา ขจรศิลป์, 2542, หน้า 40-41) เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมเพื่อสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

แนวคิดเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะและการนำนโยบายไปปฏิบัติ คณวัฒน์ วศินสังวร (2558, หน้า 14) กล่าวว่า นโยบายสาธารณะมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนประเทศที่เกี่ยวข้องกับการตอบสนองความต้องการของประชาชน เพื่อความมั่นคงทางการเมือง และความเจริญก้าวหน้าของประเทศด้วยความสำคัญของนโยบายสาธารณะที่มีต่อประเทศชาติ และประชาชน ขณะที่ ปิยะนุช เงินคล้าย (2559, หน้า 2) สรุปความหมายของนโยบายสาธารณะว่า หมายถึง แนวทางหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐตัดสินใจว่าจะทำหรือไม่ทำภายใต้อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ โดยกำหนดหลักการ แผนงาน หรือโครงการเพื่อก่อประโยชน์แก่สังคมและส่วนรวม กระบวนการนำนโยบายไปปฏิบัติมี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนในระดับมหภาค (macro) และขั้นตอนในระดับจุลภาค (micro) (วรเดช จันทรศร, 2548, หน้า 34-37) ตัวแบบการนำนโยบายไปปฏิบัติมี 6 ตัวแบบ คือ (1) ตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล (rational model) (2) ตัวแบบทางด้านการจัดการ (management model) (3) ตัวแบบทางด้านการพัฒนาองค์การ (organization development model) (4) ตัวแบบทางด้านการกระบวนการของระบบราชการ (bureaucratic processes model) (5) ตัวแบบทางการเมือง และ (6) ตัวแบบเชิงบูรณาการ (integrative model) (วรเดช จันทรศร, 2552, หน้า 129)

ส่วนแนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษา วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530) และสำเนา ขจรศิลป์ (2542) ให้ความหมายของกิจกรรมนักศึกษา (student activities) หมายถึง กิจกรรมที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยตรง กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อการพัฒนาการศึกษาในด้านต่าง ๆ นอกเหนือไปจากสิ่งที่บังคับให้ทุกคนต้องเรียนในชั้นเรียน กิจกรรมดังกล่าวเป็นไปโดยความสมัครใจของนักศึกษา และไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของคะแนนในวิชาหนึ่งวิชาใด กิจกรรมนักศึกษาแบ่งตามลักษณะของกิจกรรมได้ 7 ประเภท คือ (1) กิจกรรมส่วนกลาง (2) กิจกรรมวิชาการ (3) กิจกรรมกีฬา (4) กิจกรรมศิลปะและวัฒนธรรม (5) กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ (6) กิจกรรมนันทนาการ และ (7) กิจกรรมการเมือง (สำเนา ขจรศิลป์, 2542)

กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560, หน้า จ-ข) จัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 เพื่อวางกรอบเป้าหมาย และทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาส และเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พัฒนาค้นให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และการพัฒนาประเทศ ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (education for all) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียม และทั่วถึง (inclusive education) หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (sufficiency economy) หลักการมีส่วนร่วมของสังคม (all for education)

ยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (sustainable development goal) โดยวิสัยทัศน์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ คือ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษา และเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข”

นโยบายการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งการศึกษาเป็นหัวใจของชาติ เป็นการสร้างและพัฒนาคนเพื่ออนาคตของประเทศ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ให้ความสำคัญกับการศึกษาเพราะโดยภาพรวมการศึกษาไทยยังมีปัญหา จึงจำเป็นต้องปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคนอย่างยั่งยืน ทิศทางการปฏิรูปการศึกษาไทยในปัจจุบันและอนาคตของรัฐบาล มีดังนี้ (1) พัฒนาคุณภาพผู้เรียนและส่งเสริมการเรียนรู้ (2) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และยกระดับมาตรฐานการศึกษา เพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้มากขึ้น (3) ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ (4) พัฒนาครู (5) ผลิิตและพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ (6) เตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (7) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนจัดการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และ (8) ส่งเสริมระบบธรรมาภิบาล ในวงการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559, หน้า ก-ฉ)

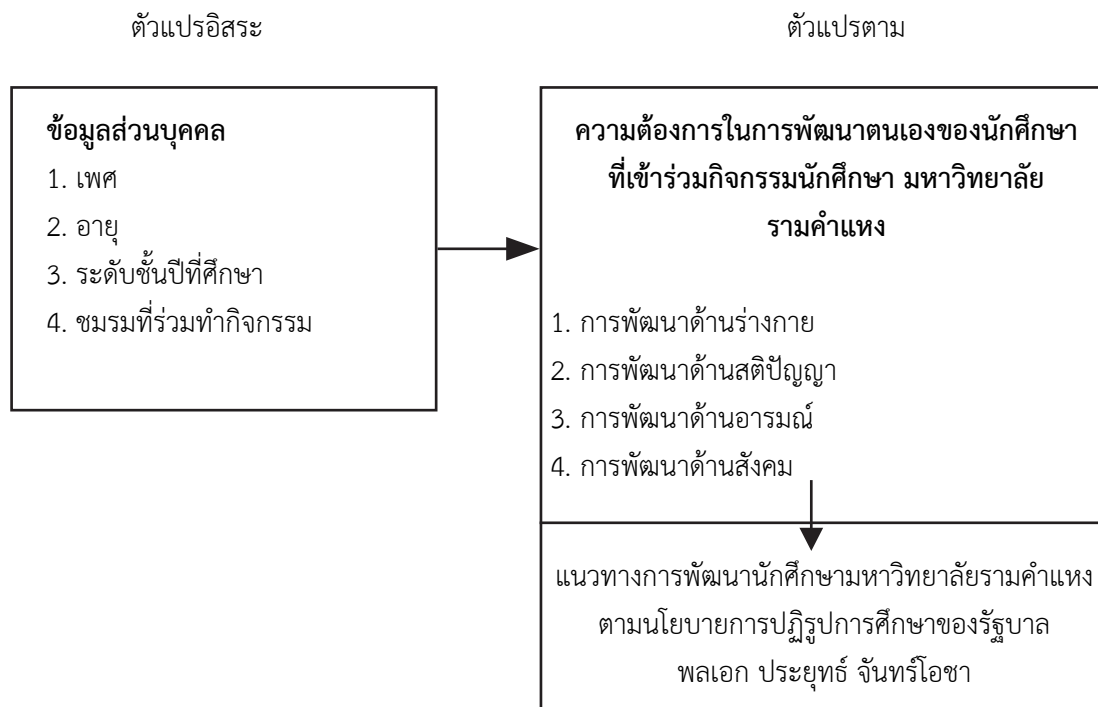
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กมลชนก กำเนิดนก (2551) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาศักยภาพของนิสิตระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยนเรศวร ประจำปีการศึกษา 2550 พบว่า นิสิตมีการพัฒนาด้านความสามารถ ด้านการพัฒนาอารมณ์ ด้านการพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง ด้านการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านการพัฒนาความมีเอกลักษณ์ และด้านการพัฒนาเป้าหมายในชีวิต โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

สุพรรณิ อินทรบุญสม (2551) รายงานการวิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยศึกษาปัจจัยจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการติดต่อสัมพันธ์ ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการประกอบอาชีพ ด้านการช่วยเหลือสังคม ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษามีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักศึกษามีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมด้านการติดต่อสัมพันธ์ ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านการช่วยเหลือสังคมอยู่ในระดับมาก แต่ด้านการประกอบอาชีพ นักศึกษามีแรงจูงใจในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศ คณะที่ศึกษา หน่วยกิตสะสม และลักษณะการพักอาศัยของนักศึกษาที่ต่างกัน มีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมโดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่นักศึกษาที่มีชั้นปีที่ศึกษาต่างกันมีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมโดยรวมแตกต่างกัน

กรสรวง มณีมาลา (2552) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชมรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมชมรมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านกีฬา ด้านศิลปและวัฒนธรรม และด้านบำเพ็ญประโยชน์ โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชมรม จำแนกตามเพศ คณะที่ศึกษา ชั้นปีที่ศึกษา และภูมิภาคนา พบว่า โดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (mixed method research) การวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interviewing) กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนักศึกษา จำนวน 11 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่กองกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 2 คน อาจารย์ที่ปรึกษาชมรม จำนวน 3 คน นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 6 คน ได้แก่ ประธานสภานักศึกษา นายกองค์การนักศึกษา ประธานชมรมกิจกรรมด้านวิชาการ ประธานชมรมกิจกรรมด้านกีฬา ประธานชมรมกิจกรรมด้านศิลปและวัฒนธรรม และประธานชมรมกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสัมภาษณ์เจาะลึกกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนักศึกษา จากนั้นนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหงที่เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาใน 72 ชมรม ปัจจุบันมีสมาชิก จำนวน 6,760 คน (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, องค์การนักศึกษา, 2559) ผู้วิจัยหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรตามวิธีการของ Yamane (1973, p. 886) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 378 คน แต่เพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากขึ้น จึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างอีก จำนวน 22 คน ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 400 คน เครื่องมือ

ที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ และได้นำไปทดลองใช้ (try-out) กับนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีได้เป็นตัวแทนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (discrimination) และค่าความเชื่อมั่น (reliability) แบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient alpha) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .943 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation--SD) ส่วนการทดสอบสมมติฐานใช้สถิติค่าที (t test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least-Significant Difference)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

นักศึกษาที่มีความต้องการพัฒนาตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่นักศึกษาที่มีความต้องการมากที่สุด ได้แก่ ด้านสังคม ส่วนด้านที่นักศึกษาที่มีความต้องการในระดับมาก ได้แก่ ด้านจิตใจ ด้านอารมณ์ ด้านสติปัญญา และด้านร่างกาย ตามลำดับ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีความต้องการในการพัฒนาตนเองภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่นักศึกษาที่มีอายุ ชั้นปีที่ศึกษา และสมาชิกชมรมต่างกัน มีความต้องการในการพัฒนาตนเองภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 11 คน เพื่อหาแนวทางการพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. การพัฒนาด้านร่างกาย มุ่งเน้นพัฒนาร่างกายให้นักศึกษามีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง ปราศจากโรคภัยต่าง ๆ รู้จักการออกกำลังกายที่ถูกต้องเหมาะสมกับวัย การดูแลสุขภาพ และพัฒนาตนเองให้มีบุคลิกภาพที่ดี รู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยหันมาเล่นกีฬา กิจกรรมที่เน้นพัฒนาทางด้านร่างกาย เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมประเภทต่าง ๆ เพื่อปลูกฝังการทำงานร่วมกับผู้อื่น แลกเปลี่ยนความรู้ มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนอย่างจริงจังในการจัดกิจกรรม จัดหาสถานที่ และอุปกรณ์ในการเล่นกีฬาให้เพียงพอ พร้อมจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการทำกิจกรรมให้กับชมรมต่าง ๆ

2. การพัฒนาด้านสติปัญญา มุ่งเน้นให้นักศึกษาคิด วิเคราะห์ ใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้นักศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ ทั้งในเชิงวิชาการและการดำเนินชีวิต การนำความรู้ด้านวิชาการมาพัฒนาความคิดได้อย่างเหมาะสม สามารถนำประสบการณ์มาประยุกต์ใช้ในการเรียน กิจกรรมหรือโครงการที่จัดควรเน้นพัฒนาสติปัญญา เพิ่มพูนความรู้ เป็นกิจกรรมนอกหลักสูตรที่นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. การพัฒนาด้านอารมณ์ มุ่งเน้นให้นักศึกษาสามารถควบคุมอารมณ์ตนเอง พร้อมปรับตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม สนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมระหว่างชมรมเพื่อเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา การปรับตัว และเข้าใจความแตกต่างของคนอื่นมากขึ้น

4. การพัฒนาด้านสังคม มุ่งเน้นให้นักศึกษาอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม การทำงานร่วมกันเป็นทีม การทำงานร่วมกับเพื่อนต่างชมรมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน ฝึกให้มีความรับผิดชอบต่อนตนเองและผู้อื่นพร้อมปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ

5. การพัฒนาด้านจิตใจ กิจกรรมที่จัดมุ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม มีความเมตตา เห็นอกเห็นใจผู้อื่น รักและสามัคคีกัน เกิดความปรองดองและเอื้ออาทรต่อเพื่อนและคนทั่วไป เป็นกิจกรรมด้านจิตอาสา เพื่อให้นักศึกษาได้ทำประโยชน์เพื่อสังคมและเห็นคุณค่าในตนเอง

อภิปรายผลการวิจัย

ความต้องการในการพัฒนาตนเองของนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา พบว่า นักศึกษามีความต้องการพัฒนาตนเองภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะการเรียนการสอนในหลักสูตรไม่เพียงพอต่อการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาต้องการพัฒนาตนเองให้เป็นคนที่มีคุณภาพทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจให้พร้อมออกไปรับใช้สังคม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุพรรณิ อินทรบุญสม (2551) ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า นักศึกษามีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2551, หน้า 2) สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนานักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหงเพื่อให้เป็นบัณฑิตที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษา มหาวิทยาลัยจะบันทึกข้อมูลการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนานักศึกษา โดยนักศึกษาต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนานักศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ประเภท กิจกรรม และมีชั่วโมงที่เข้าร่วมกิจกรรมไม่น้อยกว่า 150 ชั่วโมง ประกอบด้วย กิจกรรมนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยอนุมัติให้องค์กรนักศึกษาเป็นผู้จัดไม่น้อยกว่า 100 ชั่วโมง และกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานของมหาวิทยาลัยจัดเพื่อพัฒนานักศึกษาไม่น้อยกว่า 50 ชั่วโมง (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กองกิจการนักศึกษา, 2558, หน้า 6-7) ความต้องการในการพัฒนาตนเองทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

1. การพัฒนาตนเองด้านร่างกาย ภาพรวมนักศึกษามีความต้องการอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาตนเองด้านร่างกายเน้นในเรื่องของสุขภาพอนามัยที่ดี เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในการป้องกันโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ พร้อมมีบุคลิกภาพที่ดี สอดคล้องกับ สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2545, หน้า 168) ที่กล่าวถึง การพัฒนาตนเอง

ด้านร่างกายว่า จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาร่างกายให้แข็งแรงสมบูรณ์ได้สัดส่วนที่สัมพันธ์ระหว่างส่วนสูงกับน้ำหนัก ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันโรคภัยไข้เจ็บได้ด้วย นอกจากการพัฒนาร่างกายแล้ว การพัฒนาบุคลิกภาพให้ดูดีเป็นที่ประจักษ์ใจ ถูกใจ ซาบซึ้งใจให้ผู้พบเห็นเชื่อถือ และชื่นชอบ เป็นไปตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559, หน้า ก-ง)

2. การพัฒนาตนเองด้านสติปัญญา ภาพรวมนักศึกษาที่มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาถือเป็นกำลังสำคัญของประเทศ เป็นบัณฑิตที่พร้อมออกไปประกอบอาชีพ และทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งกิจกรรมนักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งที่ให้นักศึกษาได้รับความรู้ ประสบการณ์ ทักษะในการทำงาน และการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับการศึกษาของ เสาวนีย์ หยกเล็ก (2546) ศึกษาเรื่อง *ทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหง* และ กรสรวง มณีมาลา (2552) ศึกษาเรื่อง *การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชมรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง* โดยนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมต่างมุ่งพัฒนาความรู้ความสามารถในการคิด วิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล พร้อมพัฒนาศักยภาพของตน สามารถแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้อื่นในสังคมได้เป็นอย่างดี ซึ่ง นิศา สุวรรณประเทศ (2544) กล่าวถึง กิจกรรมที่พัฒนานักศึกษาได้ดีที่สุดคือ กิจกรรมนักศึกษา เพราะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ฝึกฝน มีประสบการณ์ตรง และได้ลงมือปฏิบัติจริง (learning by doing) ที่ผ่านมาองค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงได้จัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาเพื่อให้เป็นบัณฑิตที่พึงประสงค์ จำนวน 76 โครงการ จำนวนเงิน 1,678,000 บาท เช่น โครงการอบรมภาษาอังกฤษเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน โครงการแนะแนวการศึกษา โครงการบรรยายสรุปก่อนสอบ โครงการเขียนแผนธุรกิจ เป็นต้น (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, องค์การนักศึกษา, 2559, หน้า 4)

3. การพัฒนาตนเองด้านอารมณ์ ภาพรวมนักศึกษาที่มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาในช่วงวันนี้มีพัฒนาการทางอารมณ์ที่ค่อนข้างรุนแรง ช่วงวัยนี้จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาด้านอารมณ์ กล่าวคือ การควบคุมอารมณ์ตนเองในทุกสถานการณ์ การปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนเมื่อต้องทำกิจกรรมร่วมกัน ประกอบกับนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีเป็นจำนวนมาก มาจากสถานที่ และสภาพแวดล้อมที่ต่างต่างกัน เมื่อมาอยู่รวมกันเพื่อทำกิจกรรมอาจมีความเข้าใจที่ไม่ตรงกันบ้าง การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาเป็นการฝึกควบคุมอารมณ์ของตนเองเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น ยอมรับในความแตกต่างของเพื่อนแต่ละคน สอดคล้องกับการศึกษาของ กมลชนก กำเนิดนวก (2551) ศึกษาเรื่อง *การพัฒนาศักยภาพของนิสิตระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยนเรศวร ประจำปีการศึกษา 2550* และ ประนอม รอดคำดี (2537) ได้สรุปถึงการพัฒนาตนเองด้านอารมณ์ว่า เป็นการตระหนักรู้ การยอมรับความรู้สึกของผู้อื่น การมีความรู้สึกต่อตนเอง มีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม สามารถประเมินสภาพอารมณ์ และข้อเสียทางอารมณ์ของตนเองได้ตามความเป็นจริงเพื่อสร้างความสุขสมบูรณ์ของตนเองและผู้เกี่ยวข้อง

4. การพัฒนาตนเองด้านสังคม ภาพรวมนักศึกษามีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เพราะนักศึกษาที่ทำกิจกรรมนักศึกษาต้องทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในชมรมเดียวกันและเพื่อนต่างชมรม ดังนั้นนักศึกษาต้องทำงานกันเป็นทีม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี อดทน เสียสละ และยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล สอดคล้องกับการศึกษาของ สุพรรณิ อินทรบุญสม (2551) ศึกษาเรื่อง *แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง* โดยนักศึกษามีความต้องการช่วยเหลือสังคม พบว่า การทำกิจกรรมมีผลต่อการพัฒนานักศึกษาทั้งด้านสติปัญญาและสังคม นักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมมีเป้าหมายเพื่อต้องการเข้าสังคม มีเพื่อนใหม่ เป็นที่ยอมรับของเพื่อน สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ นิภาพร แซ่เฮ้ง (2549) ได้สรุปถึงประโยชน์ของการพัฒนาตนเองทางด้านสังคมเพื่อเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมและสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ในขณะที่ ธีรรัตน์ บุญนุช (2543, หน้า 36-45) เสนอหลักในการพัฒนากิจกรรมนักศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ต้องให้ทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรม และทุกคนจะได้รับประโยชน์ร่วมกัน โดยเฉพาะนักศึกษาจะได้ประโยชน์ที่เอื้อต่อการเรียนในชั้นเรียน และได้รับประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติ

5. การพัฒนาตนเองด้านจิตใจ ในภาพรวมนักศึกษามีความต้องการอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยรุ่น เป็นช่วงวัยที่ร่างกายเจริญเติบโต อาจทำให้อารมณ์ และจิตใจเปลี่ยนแปลงไป การเข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาทำให้นักศึกษาสามารถปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงรอบตัวได้ เมื่อเจอกับปัญหาแล้วจะไม่ใช้อารมณ์ในการแก้ไขปัญหา แต่จะใช้สติปัญญาแก้ไขปัญหา นั้น ๆ สอดคล้องกับการศึกษาของ กมลชนก กำเนิดนก (2551) ศึกษาเรื่อง *การพัฒนาศักยภาพของนิสิตระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยนเรศวร ประจำปีการศึกษา 2550* สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนานักศึกษาของ Chickering (อ้างถึงใน สำเนา ขจรศิลป์, 2542, หน้า 40-41) กล่าวถึง การพัฒนาบุคลิกภาพของคนในช่วงอายุ 17-25 ปีว่า เป็นช่วงอายุของนักศึกษาระดับปริญญาตรี และปริญญาโท เป็นช่วงวัยที่มีการพัฒนาบุคลิกภาพ 3 ลักษณะ คือ พัฒนาความสามารถ การควบคุมอารมณ์ของตนเอง และความเป็นตัวของตัวเอง ในขณะที่ นิภาพร แซ่เฮ้ง (2549, หน้า 63) กล่าวถึง การพัฒนาด้านจิตใจว่า มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาดน และพัฒนานักศึกษา ให้มีการพัฒนาทางด้านจิตใจควบคู่กับการเรียนวิชาการในห้องเรียน เพราะการพัฒนาด้านจิตใจ และอารมณ์สามารถทำให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ นักศึกษาที่มีการพัฒนาทางด้านจิตใจและอารมณ์สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี เมื่อเจอปัญหาแล้วไม่ใช้อารมณ์ในการแก้ไขปัญหา แต่จะใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหานั้น ๆ

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อหาแนวทางการพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงให้สอดคล้องกับนโยบายปฏิรูปการศึกษา ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาด้านร่างกาย จัดกิจกรรมที่เน้นพัฒนาร่างกายให้สมบูรณ์แข็งแรง ปราศจากโรคภัยต่าง ๆ พัฒนาบุคลิกภาพ รู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยหันมาเล่นกีฬา เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมประเภทต่าง ๆ เพื่อปลูกฝังการทำงานร่วมกับผู้อื่น แลกเปลี่ยนความรู้

2. แนวทางการพัฒนาด้านสติปัญญา จัดกิจกรรมที่ให้นักศึกษาคิด วิเคราะห์ ใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหา การหาความรู้ใหม่ ๆ ทั้งในเชิงวิชาการและการดำเนินชีวิต โครงการที่จัดควรเน้นพัฒนาสติปัญญา เพิ่มพูนความรู้ เป็นกิจกรรมนอกหลักสูตรที่สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. แนวทางการพัฒนาด้านอารมณ์ จัดกิจกรรมที่ให้นักศึกษาปรับตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม สนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมระหว่างชมรมเพื่อเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา และเข้าใจความแตกต่างของคนอื่น

4. แนวทางการพัฒนาด้านสังคม มุ่งเน้นให้นักศึกษาอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม การทำงานเป็นทีม การแลกเปลี่ยนความคิด ฝึกให้มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และผู้อื่นพร้อมปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ

5. แนวทางการพัฒนาด้านจิตใจ กิจกรรมที่จัดควรมุ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม มีความเมตตา เห็นอกเห็นใจผู้อื่น รักและสามัคคีกัน เกิดความปรองดองและเอื้ออาทรต่อเพื่อนและคนทั่วไป ควรเป็นกิจกรรมด้านจิตอาสา เพื่อประโยชน์ต่อสังคมและเห็นคุณค่าในตนเอง

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมนักศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา ดังนี้

1. การพัฒนาตนเองด้านร่างกาย จัดกิจกรรมที่เน้นพัฒนาด้านร่างกาย บุคลิกภาพ และเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

2. การพัฒนาตนเองด้านสติปัญญา จัดกิจกรรมทางวิชาการที่ให้นักศึกษาใช้ความคิด วิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ และสามารถนำความรู้มาใช้ในการศึกษาและการดำเนินชีวิต

3. การพัฒนาตนเองด้านอารมณ์ จัดกิจกรรมที่ให้นักศึกษาเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น ยอมรับในความแตกต่างของแต่ละคน และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

4. การพัฒนาตนเองด้านสังคม ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม การทำงานร่วมกับเพื่อนในชมรมอื่น ๆ พัฒนาการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

5. การพัฒนาตนเองด้านจิตใจ จัดกิจกรรมที่ให้นักศึกษาเห็นคุณค่าในตนเอง พัฒนาจิตใจให้สงบ และยอมรับความแตกต่างของเพื่อน

6. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

จัดหาสถานที่ และอุปกรณ์กีฬาให้เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา, ลดขั้นตอนการขอใช้สถานที่และอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมให้สะดวก รวดเร็ว, จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการทำกิจกรรม, จัดกิจกรรมหรือโครงการที่พัฒนานักศึกษา และให้นักศึกษามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน และรณรงค์ให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของกิจกรรมนักศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กมลชนก กำเนิดนก. (2551). รายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพของนิสิตระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยนเรศวร ประจำปีการศึกษา 2550. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- กรสรวง มณีมาลา. (2552). การมีส่วนร่วมในกิจกรรมชมรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2551). กิจกรรมนักศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิต. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). ปฏิรูปการศึกษาเพื่ออนาคตประเทศไทย มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนนโยบายด้านการศึกษานายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- คุณวัฒน์ วชิณสังวร. (2558). ความสัมพันธ์ระหว่างสภาวะเศรษฐกิจสังคมและการเมืองกับความสุขที่เป็นผลจากนโยบายสาธารณะ. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จิรารัตน์ บุญสุข. (2543). การพัฒนานิสิตนักศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์.
- นิภาพร แซ่เฮ้ง. (2549). การพัฒนาตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่เข้าร่วมกิจกรรมนักศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นิตา สุวรรณประเทศ. (2544). รายงานการวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมนักศึกษาของสถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ประนอม รอดคำดี. (2537). รูปแบบการพัฒนาระดับความสุขสมบูรณ์ของนิสิตนักศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยะนุช เงินคล้าย. (2559). นโยบายสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กองกิจการนักศึกษา. (2558). คู่มือกิจกรรมนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2558. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง, องค์การนักศึกษา. (2559). ข้อมูลประจำปีการศึกษา 2559. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.
- วรเดช จันทรศร. (2548). ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: สหยาบสื่อและการพิมพ์.
- วรเดช จันทรศร. (2552). ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2530). *บุคลากรนิสิตนักศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2545). *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษราพัฒนา.
- สำเนาวัชรศิลป์. (2542). *มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 2: การพัฒนานักศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- สุพรรณ อินทรบุญสม. (2551). *รายงานการวิจัยเรื่อง แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษา* มหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เสาวนีย์ หยกเล็ก. (2546). *รายงานการวิจัยเรื่อง ศึกษาทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). New York: Harper & Row.

